

ש"פ וישב, א' דתנוכה, מבה"ח טבת, ה'תש"כ
 שהטמין יוסף באמתחת בנימין¹⁶⁷, שהו"ע ההמשכה גם בנשמות הבינונים,
 אלא שהיו בהעלם כו"י.

* * *

יב. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה נר חנוכה כו"י.

* * *

יג. דובר בהאמארי¹⁷⁷ אודות מעלת הגילוי דלעתיד, שהוא למעלה
 גם מהגילוי שהי' בימי שלמה, שאף שהי' איש מנוחה כו"י, מ"מ, הי' עדיין
 נתינת מקום לענין של חורבן, משא"כ לעתיד לבוא.
 וענין זה מתאים גם להמבואר כ"מ¹⁷⁸ שבזמן הזה ישנו רק ענין
 האירוסין, ולעתיד לבוא יהי' ענין הנישואין:

ענין הנישואין הוא המשכת אור חדש שלמעלה מהשתלשלות.
 והיינו, שאע"פ שגם בימי שלמה היתה המשכת אור שלמעלה
 מהשתלשלות, שלכן הי' הכיור בדרך ממילא, מ"מ, הי' הכיור מצד
 גילוי אור, משא"כ לעתיד לבוא הנה עצם המציאות תתהפך לקדושה¹⁷⁹,
 וזהו אמיתית ענין המשכת אור חדש.
 וזהו הטעם שבזמן הזה אין נשמות חדשות (שהרי גם מה שמדברים
 לפעמים אודות נשמות חדשות, הרי הכוונה בזה לנשמות שהיו כללות
 בנשמת אד"ר), ורק לעתיד לבוא יהיו נשמות חדשות ממש¹⁸⁰, שהיו מצד
 היחוד פנימי דנישואין שיהי' לעתיד לבוא.

אמנם, כיון שהגילויים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתנו
 עכשיו¹⁸¹, צריך להיות גם עתה מעין הגילוי דלעתיד.
 וזהו ענין שלש המטמוניות שהטמין יוסף, ובעיקר מטמון השלישי
 שהתגלה לעתיד לבוא — שישנו בהעלם גם עתה.
 וע"י השלוחים שממלאים את השליחות לנסוע בכל הארצות כדי
 ללקט את הניצוצות — יתגלה מטמון השלישי, בגאולה העתידה לבוא
 ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

176 מקץ מז, ב. שם, יב.
 177 פ"ד לעיל ע' 236.
 178 ראה שמו"י ספטי"ו. לקו"ת שה"ש
 מת, א"ב. ובכ"מ.
 179 ראה המשך תע"ב ח"ב ע' תשסח
 ואל"ף.
 180 ראה לקו"ת שה"ש ג. א. ובכ"מ.
 181 ראה תניא רפ"ף.

בס"ד, שיחת נר ה' דתנוכה, ה'תש"כ.

— לחלמדי ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש, בחדר הק' —
 בלתי מוגד

א. ידוע פתגם רבתינו נשיאינו אודות נרות חנוכה, שציריכיה
 להביט ולהתכוון וללמוד ממה שמספרים נרות חנוכה.
 ואף שמלבד נרות חנוכה ישנם עוד נרות של מצוה, כמו נרות שבת
 וכן נרות דיוהכ"פ, שעז"נ² "לקדוש ה' מוכבד", וכן נרות בית הכנסת,
 שעז"נ³ "באורים כבוד את ה'", וכזמן שביהמ"ק ה' קיים היתה גם מצוה
 הדלקת נרות המנורה, מ"מ, ציורי מיוחד להתבונן וללמוד מהנרות, מצינו
 בנרות חנוכה דוקא.

ומזה מוכח שבנרות חנוכה ישנו ענין מיוחד שבו חלקק הוא משאת
 הנרות, אפילו מנורת המקדש.

ב. הביאור במעלת נרות חנוכה שהאור⁴ אינו בשביל איזה חליל
 (כמו נרות שבת, בשביל שלום בית⁵, וכן נרות המקדש, שענינם הוא עזרת
 לכל באי עולם שהשכינה שורה בירושלם⁶), אלא התכלית היא בהא
 עצמם, וענינם בתורה (נר מצוה ותורה אור⁷) הוא לימוד התורה
 "לשמה", לשם התורה עצמה, ללא תכלית צדדית (כמו לדעת את המעשה
 אשר יעשון, ולהתקשר עם הקב"ה) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א
 באדינת⁸, ונדפס בלקו"ש ח"ג ע' 813 ואילך.

ג. והלימוד מזה בנוגע לחלמדי הישיבות ביהוד:

- 1) ראה שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה כו"י.
- 2) תש"י ס"יג (סה"ש תש"ז ע' 22).
- 3) ישע"י נתי, יג. וראה שו"ע אד"ז א"ח.
- 4) סתרי"ו ס"ח.
- 5) שם כו"י, טו. וראה שו"ע שם ס"ד.
- 6) ועוד.
- 7) שהוא (האור) עיקר ענינם, ולא האש,
 כמו נרות המנורה, שעיקר ענינם אינו האש,
 כמו אש המנובת, אלא האור, כמ"ש (בהעלותך
 ח, ב) "אדו שבעת הנרות", וכן בלשון חז"ל
 (שבת כב, ב. ויש"ע) "כי לאורה הוא צריך".
- 8) שם כב, ב. בשלוב שיחת ש"פ מקץ, זאת חנוכה.
- 9) שבת כג, ב.
- 6) שם כב, ב.
- 7) וע"י החולקין בין "עבודה שיש אחר" וטעל ומוצא לעבודה ומצוה נעלה יותר.
- 8) וכמו טפל בשביל העיקר ("עבודה תמה", ויזמא כד, א. ובפשי"ש).

ובמילא מוכן גודל ההתמדה ושקידה, מסירה ונתינה, שצריך להיות בלימוד התורה, וכיין שכך צריך להיות, הרי בודאי ישנה היכולת על זה, וצריך רק להביא את הכח והיכולת אל הפועל, שתהי' התמדה ושקידה בתורה כדבעי למהרי"י, וכאשר יהי' "יגיעה" כדבעי למהרי"י, אזי יהי' גם "מצאת" כדבעי למהרי"י.

ד. האמור לעיל מודגש גם בענין שמן זית — שכן מצוה מן המוכרח להדליק נרות חנוכה¹⁸⁴:

אודות "זית" אמרו חז"לי¹⁸⁵ "הזית הזה כשחושטין אותו מוציא שמנו". וענינו בתורה — שבאה ע"י הכתישה, דהיינו, יגיעה והשתדלות הגוף בלימוד התורה, נוסף על ביטוש הגוף, "גופא כו' מכששין לי¹⁸⁶", והצורך שלו ע"י "קדש עצמך במותר לך¹⁸⁷" ושאר הענינים, כמבאר בתנאים¹⁸⁸ ובמאמרי החסידות של אה"י.

ומזה מוכן גם ששמן זית קאי על הפנימיות של התורה. כלומר: נוסף לכך ששמן בכלל רומז על פנימיות התורה¹⁸⁹, הרי שמן זית כחומר מורה בודאי על הפנימיות, שהרי השמן מצד עצמו הוא טמון בתוך הזית, והיינו, שיש עור וקליפה דקה שמסתיר ומעלים על השמן, ומצד גודל החושך, כותשים את הזית ומוציאים ממנו את השמן, ועל ידו מאירים את החושך.

וכן הוא גם בענין גילוי פנימיות התורה — שמצד עצמה היא בהעלם, אלא, שבכדי להאיר את החושך, כותשים את האבנים טובות שבבתר המלך (כמשנת"ל² המשל של אדמו"ר הזקן), ומגלים את האור, ועל ידו מאירים גם בנגלה דתורה, ועד שמאירים גם את החושך שבבתר לקו בעולם ובכללות העולם.

וזהו מה שלמדים מנרות חנוכה שהדלקתם בשמן זית שבו מודגש ענין הפנימיות — שללימוד התורה צריך להיות מצד הפנימיות שבה, שהדו"ע נעלה יותר מלימוד התורה מצד בחי' חיצונית ואחר, שעל זה אמרו²⁵⁷ "דוד זמירות קרית להו" (כמבואר באגדה²⁵⁸), היינו,

-
- 18) ומ"א אור"א וסתר"ג. ספני"ג ואילך.
 19) ראה מנהגת נג, סע"ב. שמו"ר דפ"י.
 20) וז"ג קסח, א. וראה תניא פכ"ט. ואילך.
 21) יבמות כ. א. .
 22) פכ"ט ואילך. .
 23) ראה בארוכה אמ"ב שער הק"ש סע"א ואילך.
 18) ומ"א אור"א וסתר"ג.
 19) ראה מנהגת נג, סע"ב. שמו"ר דפ"י.
 20) וז"ג קסח, א. וראה תניא פכ"ט. ואילך.
 21) יבמות כ. א. .
 22) פכ"ט ואילך. .
 23) ראה בארוכה אמ"ב שער הק"ש סע"א ואילך.

מכלי הכט על גודל המעלה דעשיית טובה ליהודי, שזורה מעלת העובד באצילות (כפי שנתבאר לעיל¹⁹⁰), ומכלי הכט על המעלה שבלמוד התורה כדי לידע את המעשה אשר יעשו ואלה אשר לא תעשינה — הנה עיקר הענין הוא לימוד התורה מצד עצמה, שזוהי החכלית היותר נעלית ועמוקה.

וזהו גם מה שמצינו בהמשך חרס"ן, שלאחרי שמכאר מעלת המצוות לגבי התורה¹⁹¹, אזי מסיק ומסיים¹⁹², שע"י היגיעה בתורה, שהו"ע "יעשה למחכה לר"י¹⁹³, ממשכים את כל הענינים כמו ע"י המצוות, ולא עוד אלא שינתוסף גם העילוי שבתורה כו'.

ויש להוסיף, שגם ענין היגיעה בתורה מרומז בענין הנרות:
 כבר יש נהורא אונקאמ¹⁹⁴, היינו, האור הכהה שענשה מצד כליון ושיריפת הפתילה (היפך טבעה), ועל נכיו יש נהורא חיורוא¹⁹⁵, היינו, האור הבריר.

וענינו בעבורה הורחנית — שנהורא אונקאמ הו"ע היגיעה בתורה, ויש בזה מעלה על התורה עצמה, כמעלת נהורא אונקאמ שמתכרת את הפתילה עם הנהורא חיורוא ונחתת בהם קיום.

וזהו גם משנ"ת בקונטרס ומעיי¹⁹⁶ בענין היגיעה בתורה, ש"אפילו כלי שכלו רחבים וקלים להביך, מ"מ, צריך עסק ויגיעה כו", ובלאו הכי, הנה כמאן דכעי למיעבד לא עביד¹⁹⁷, ו"לא יגיעתי ומצאתי אל תאמין¹⁹⁸".

וזהו ההורוא לתלמידי הישיבות:

גם אצל בעלי-בתיים יש קביעות נתיים לתורה, ויכול להיות בזה כמה אופנים כו'; אבל אלו שונמצאים בד' אמות של תורה, וכפרת תלמידי הישיבות שלא טעמו מעץ הדעת" של הנחות בעלי-בתיים והנחות העולם — צריכים ללמוד לא מנרות שבת ולא מנרות המקדש, שבהם מרומז ענין התורה כשביל כוונה נוספת, אלא עליהם ללמוד מנרות חנוכה, שבהם מרומז שהתורה עצמה היא ענין עצמי ועיקרי, והיא התלית הגדולה שאין למעלה ממנה.

-
- 10) שיתח"ש כסלו סוס"י ואילך (לעיל 14) זח"א נא, רע"א. וראה תו"א פישתתו סע"א 183 ואילך).
 11) ע" סג.
 12) ע" עת ואילך.
 13) ישע"י סד, ג. וראה זח"א ק"ל, ב.
 14) זח"א נא, רע"א. וראה תו"א פישתתו (מק"ל) לג, סע"ב ואילך. מ, סע"ב ואילך.
 15) מסי"ז פ"ב.
 16) ראה בתובת סו, רע"א.
 17) מגילה ג, רע"ב.

בס"ד. שוחת ש"פ מקיץ, זאת חנוכה, ה'תש"כ.

בלתי מוגה

א. במאמר ד"ה ברוך שעשה נסים להצמח צדקן, מברא"י מה שנט חנוכה קבעו בנרות, שהוא ענין שמן. ואור"י, ש"ענין השמן. הוא בחי' חכמה סתומאה" (ולמעלה יותר — בחי' אריץ), ו"האור שבשמן הוא המכלה את השמן, וא"כ הוא גבוה ממנו", וזהו בחי' עתיק". וממשיך לכאר שאין זה כסתירה לכך שקבעו ימי חנוכה "בהלל והוראה", ואדרבה, היא הנותנת:

"וזהו שאין בחנוכה אלא הלל והודאה לכך, להיות כי מפני שהאור הוא מאד נעלה. ע"כ אי אפשר להגיע אליו. כי אם בבחי' הודאה. . . להלל ולהודות בלבד", וכפי ש"ידוע שכל דבר גבוה מאד נעלה לא יוכל להלכת כי אם בהיותו נמוך דוקא".

ב. וע"ד משו"ת בהאמאר"י בענין "יודוך הוי" כל מעשיך וחסדיך יברכוכה"⁵:

"חסדיך יברכוכה" — ה"ע המשכת אור חדש שלמעלה מסדר השתלשלות, שנעשית ע"י "חסדיך", היינו, לא "צדיק" ו"ישר", אלא "חסדי" דוקא, שלהיותו "חסיד המתחסד עם קונו"⁶, יש בכחו לפעול ע"י ברכתו המשכת אור חדש.

וענין זה ("חסדיך יברכוכה") קשור עם התחלת הפסוק, "יודוך גוי", ענין ההודאה — דכיון שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר, הרי דוקא ע"י ענין ההודאה (ששייך לא רק ל"חסדיך", אלא לכל אחד, והו"ע "שם שמים שגור כפי כל"י) יכולים ליקח ענין שלמעלה מהשגה ולמעלה מסדר השתלשלות, ומשם נמשך ענין זה גם בכרכת החסידים ("חסדיך יברכוכה").

(1) נרפס באוה"ח חנוכה (כרך ה) חתקני, תהלים קמה, י"ד.
ב ואילן.

(2) פ"ד (תקס"א, ב) ואילן.
ב. שבת כא, ב.

(3) ד"ה נר חנוכה דש"פ וישב, א דחנוכה ס.
פ"ב ואילן (לעיל ע' 232 ואילן). וש"ג.

(4) ד"ה נר חנוכה דש"פ וישב, א דחנוכה ס.
פ"ב ואילן (לעיל ע' 232 ואילן). וש"ג.

שהלימוד הוא לא בשביל איזה כוונה אחרת, שאז הוא בבחי' אחר, אלא באופן שכוונו פנים, כיון שהלימוד הוא בשביל החוה עצמה, שהיא התכלית של כל התכליות, כיון שעל ידה מתקשר ומתאחד (באופן שהשכל המודשכל נעשים דבר אחד) עם חכמתו ית', שהוא וחכמתו אחד, כי הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה עצמה הכל אחדי²⁷, עצמות ומות א"ס ב"ה.

ומימי חנוכה ממשכיכים זאת על כל השנה כולה, ועל כל שית אלפי שנין, וכדאיאת במודש²⁸ והובא ברמב"ם²⁹ שנרות חנוכה אינן בטלות לעולם.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכל אחד מהתלמידים דמי חנוכה, שקל אחד. וטרם צאתו אמר:]

אע"פ שבגמרא³⁰ נזכר רק ענין "הלל והודאה", הרי חסידים עושים לפנים משורת הדין — שיהי' גם ענין השמחה³¹.

(27) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"י.

(28) במד"ד פט"ו, ג.

(29) ר"פ בעולותן.
ואילן. וש"ג.

(30) שבת כא, ב.

(31) ראה באורכה לקי"ש ח"י ע' 142